

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Edukacji,
Nauki
i Młodzieży**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
MŁODZIEŻY
(NR 7)
z dnia 24 lutego 2022 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji, Edukacji, Nauki i Młodzieży

– podkomisji stałej do spraw młodzieży (nr 7)

24 lutego 2022 r.

Podkomisja stała do spraw młodzieży obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Kryja (PiS)**, przewodniczącego Podkomisji, rozpatrzyła:

– informację na temat działalności Młodzieżowej Rady Klimatycznej oraz Młodzieżowej Rady Ekologicznej.

W posiedzeniu udział wzięli: **Agnieszka Negadowska** zastępca dyrektora Departamentu Edukacji i Komunikacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska wraz ze współpracownikami oraz **Sylwia Łyskawka** przewodnicząca Młodzieżowej Rady Klimatycznej wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marta Artymińska, Daria Grochowska** i **Agnieszka Kalinowska-Wójcik** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Podkomisji stałej do spraw młodzieży, która stanowi podkomisję stałą Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Informuję, że posiedzenie to będzie prowadzone także za pomocą środków komunikacji elektronicznej, które umożliwiają porozumiewanie się na odległość.

Witam państwa posłów i zaproszonych gości, zarówno tych, którzy są tutaj obecni na sali, jak i tych, którzy łączą się zdalnie. Witam pana profesora Jacka Kurzępę, który jak zwykle niezawodnie uczestniczy w posiedzeniu na miejscu razem z nami. Witam wszystkich pozostałych państwa.

W celu sprawdzenia łączności i kworum proszę państwa posłów o przygotowanie się do wzięcia udziału w głosowaniu, które potwierdzi kworum. Informuję, że posłowie obecni na sali głosują za pomocą urządzenia do głosowania. Proszę, żebyśmy zalogowali się do urządzenia przy pomocy legitymacji poselskiej, natomiast pozostałe osoby łączą się za pomocą tabletów. Bardzo proszę o wciśnięcie odpowiedniego przycisku.

Dziękuję bardzo. Stwierdzam, że mamy kworum, nasze obrady są prawomocne. Osoby, które są na sali, będą mogły zabrać głos w dyskusji w sposób tradycyjny, natomiast ci, którzy łączą się z nami zdalnie, mają instrukcję zgłoszenia się do dyskusji i zabrania w jej trakcie głosu. Bardzo zachęcam do aktywności.

Przypomnę porządek dzienny naszego posiedzenia. Będziemy mieli możliwość porozmawiania na temat działania Młodzieżowej Rady Klimatycznej i Młodzieżowej Rady Ekologicznej. Myślę, że państwo nie mają uwag do porządku, tak że porządek obrad został przyjęty.

Ale zanim przejdziemy do jego realizacji, a myślę, że już wszyscy się zalogowali, którzy chcieli wziąć udział w posiedzeniu, więc chciałbym powitać posłów, ale także te osoby, które łączą się z nami zdalnie. Zacznę od przedstawicieli ministerstwa. Witam pana Sergiusza Kieruzela, dyrektora Departamentu Edukacji i Komunikacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska, myślę, że jest razem z nami. Powinni być razem z nami także pani Agnieszka Negadowska, zastępca dyrektora Departamentu Edukacji i Komunikacji, pani Anna Marcinkowska, główny specjalista w tym departamencie, i pan Robert Baran, radca w Departamencie Leśnictwa i Łowiectwa. Szczególnie serdecznie, i z wielką radością to czynię, witam panie reprezentujące Młodzieżową Radę Klimatyczną. Jest z nami pani Sylwia Łyskawka, przewodnicząca tej Rady – bardzo cieszymy się z pani obecności

– oraz panie wiceprzewodniczące Młodzieżowej Rady Klimatycznej: pani Julia Gałosz i pani Monika Zimnoch. Dzień dobry. Czy panie nas słyszą? Dobrze.

Szanowni państwo, pozwolę sobie później na bardzo długi czas, tzn. na tak długi, jak będzie potrzeba, oddać głos przedstawicielkom Młodzieżowej Rady Klimatycznej, ale poprosiłbym o kilka słów wprowadzenia przedstawicieli ministerstwa, bo to decyzją ministerstwa zostały powołane te dwa doradcze organy młodzieżowe. Z tym, że od razu chciałbym zaznaczyć, że dzisiaj omawiamy działalność Młodzieżowej Rady Ekologicznej i Młodzieżowej Rady Klimatycznej, natomiast Młodzieżowa Rada Ekologiczna zaprzestała swojej działalności z końcem 2021 r. Myślę, że o tym, co udało jej się zrobić, kiedy funkcjonowała to też nam powiedzą przedstawiciele ministerstwa. Natomiast jeśli chodzi o Młodzieżową Radę Klimatyczną, to chciałbym, żeby jak najwięcej do powiedzenia miała jednak młodzież, która w tej radzie działa. To tyle z mojej strony i proszę bardzo o zabranie głosu, szczególnie w sprawie tej Młodzieżowej Rady Ekologicznej, przedstawicieli ministerstwa.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji i Komunikacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska Agnieszka Negadowska:

Dzień dobry. Witam, panie przewodniczący, dzień dobry, szanowni państwo. Oczywiście zgadzam się w stu procentach z panem przewodniczącym, że rada na pewno wspaniale zaprezentuje siebie i wszystkie projekty realizowane przez radę w ciągu tej kadencji. Kadencja rady jest dwuletnia, więc działamy do września. W tej chwili przygotowujemy się również do rekrutacji kolejnej rady. Obecna kadencja i prezydium jak najbardziej pomaga nam w przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji i kryteriów do rekrutacji, jak również będą aktywnie uczestniczyli w całym procesie wyboru nowych członków rady kolejnej kadencji.

My ze swojej strony realizujemy wiele działań skierowanych zarówno do nauczycieli, jak i uczniów. W każdej naszej kampanii są komponenty skierowane do tych grup odbiorców. Wkrótce ogłaszamy konkurs dla uczniów, jak również pracujemy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji nad systemem szkoleń dla nauczycieli, takim systemowym, ale ten projekt jest na razie przygotowywany, w ścisłej współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki, tak że szczegółowe informacje będziemy przedstawiali zarówno państwu, jak i w komunikacji resortowej. Planujemy również liczne webinary, spotkania z uczniami i konkursy, odbędzie się również wideoolimpiada. Tak że w naszym zakresie w naszych kampaniach znajduje się wiele komponentów z zakresu edukacji, zarówno tej formalnej, jak i pozaformalnej.

Staramy się uzupełniać również materiały dydaktyczne. Przygotowujemy pakiet scenariuszy lekcyjnych dla nauczycieli, zarówno uzupełniające podstawy programowe, jak i rozwijające te podstawy. Także tutaj jesteśmy w bieżącym i ścisłym kontakcie z Ministerstwem Edukacji i Nauki. Myślę, że w tym momencie rada mogłaby już przedstawić swoje projekty, ja też mojej strony będę się starała te projekty uzupełniać. Jeżeli pojawią się pytania z państwa strony, jak najbardziej jesteśmy otwarci do udzielenia odpowiedzi.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo. Czyli rozumiem, że w tym momencie możemy oddać głos przedstawicielkom Młodzieżowej Rady Klimatycznej. Chyba pierwsza zgłasza się do zabrania pani przewodnicząca, pani Sylwia Łyskawka.

Przewodnicząca Młodzieżowej Rady Klimatycznej Sylwia Łyskawka:

Dzień dobry, panie przewodniczący, dzień dobry państwu. Przede wszystkim chciałabym podziękować za zainteresowanie działalnością Młodzieżowej Rady Klimatycznej i za możliwość przedstawienia naszych planów i naszych dotychczasowych działań tutaj na tym forum.

Słowem wstępu, Młodzieżowa Rada Klimatyczna jest organem doradczym minister klimatu i środowiska, jak wszyscy tutaj zgromadzeni pewnie wiemy. Natomiast jako rada mamy tak naprawdę trzy główne cele, czy trzy założenia. Przede wszystkim zajmujemy się opiniowaniem dokumentów legislacyjnych, zarówno tych stworzonych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, ale też czasami tych zewnętrznych, które są tworzone przez inne resorty. Kreujemy też i promujemy odpowiednią postawę wśród młodzieży,

postawę proekologiczną, postawy działań na rzecz klimatu. Trzecim naszym głównym celem, który też trochę łączy się z tym poprzednim, to podnosimy wiedzę, ponosimy świadomość wśród młodzieży, wykorzystując chociażby nasze media społecznościowe do dzielenia się tą wiedzą o klimacie i energii.

Rada jest dosyć małym gremium, ponieważ w jej skład wchodzi 26 członków i członkiń z całej Polski. Reprezentujemy chyba wszystkie województwa, tak więc jest duży przekrój różnych doświadczeń, ale też różnych poglądów. Generalnie celem całej Młodzieżowej Rady Klimatycznej jest tak naprawdę tworzenie dyskusji na temat tego, co się dzieje odnośnie do klimatu, na temat tworzonej wiedzy, ale też tworzonych polityk. Tak więc staramy się ten temat dyskutować, ale też słuchać szerszego głosu młodzieży, co oni mają w tym temacie do powiedzenia, a za chwilę przedstawimy dalej, w jaki sposób to robimy.

Tak jak wcześniej wspomniałam, mamy te trzy główne cele i nawiązując do nich w Młodzieżowej Radzie Klimatycznej formalnie zostały powołane cztery grupy robocze odpowiadające tym celom. Przede wszystkim mamy zespół do spraw legislacji i programów prowadzonych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, który prowadzi obecna dzisiaj z nami Julia Gałosz, wiceprzewodnicząca rady, i za chwilę też powie więcej o tym zespole. Mamy też zespół do spraw edukacji ekologicznej i klimatycznej, o którym opowie Monika Zimnoch, również wiceprzewodnicząca rady, również obecna z nami dzisiaj. A także mamy zespół do spraw komunikacji i mediów społecznościowych oraz zespół, który powstał dość niedawno tak naprawdę, Zespół do spraw partnerstw i organizacji partnerskich, o którym też ja będę miała przyjemność tutaj wspomnieć.

Jeżeli chodzi już o taką konkretną naszą działalność, to w dużej mierze skupiamy się też na współpracy z licznymi organizacjami, ponieważ uważamy, że w ten sposób możemy dotrzeć do szerszego grona odbiorców. Na przykład jakiś czas temu zaangażowaliśmy się w działania Klimatycznego Dialogu Młodzieżowego na rzecz edukacji klimatycznej, ale o tym też w kolejnej części wspomni Monika Zimnoch. Prowadzimy też kampanię z Polską Izbą Rozwoju Elektromobilności, właśnie o przedmiotowej elektromobilności, ale to o tym też wspomni Julia Gałosz. Do tego obecnie przygotowujemy projekty z Niezależnym Zrzeszeniem Studentów i ze Związkiem Młodzieży Wiejskiej.

Jeżeli chodzi o Niezależne Zrzeszenie Studentów, to obecnie pracujemy nad dwoma projektami. Jeden znowu odnosi się do edukacji klimatycznej, tu też znowu opowie o nim Monika. Jest to cykl webinarów „IPCC w pigułce”, do którego będziemy zapraszali autorów tego raportu oraz polskich naukowców, żeby porozmawiać o tym, co w tym raporcie jest. Natomiast drugim projektem, który przygotowujemy jest konferencja o kompetencjach przyszłości. Chcielibyśmy wspólnie pokazać studentom, że nieważne, jaki kierunek studiujemy, czy w jakim kierunku chcielibyśmy iść zawodowo w przyszłości, jeżeli jest on związany z klimatem, to prawdopodobnie będzie on za parę lat, i już nawet teraz, bardzo przydatny i również bardzo poszukiwany przez pracodawców. Na tę konferencję planujemy zaprosić bardzo szeroki przekrój różnych reprezentantów, zarówno biznesu, ale też administracji publicznej, która mogłaby opowiedzieć, jak to jest pracować właśnie w takiej administracji, również osoby, które udzielają się gdzieś medialnie i mogłyby trochę opowiedzieć pod tym kątem, jak to jest mówić o klimacie, a także samą młodzież, żeby opowiedziała po prostu, co czuje ona, przyszły pracownik, w kontekście zmiany klimatu. Chcemy właśnie zaprosić młodzież, która gdzieś działa w tematach energetyki czy ochrony środowiska.

Kolejną współpracą jest wspomniany przeze mnie wcześniej Związek Młodzieży Wiejskiej. Jest to dość nowy projekt, ale tutaj już na chwilę obecną skupiamy się na zwiększeniu wiedzy o klimacie wśród młodych rolników i rolniczek, na chwilę obecną przygotowujemy ankietę skierowaną właśnie do młodych rolników i rolniczek, pytając ich, co sądzą o różnych działaniach na rzecz klimatu, czy w ogóle uważają, że rolnictwo ma wpływ na klimat i odwrotnie, czy klimat wpływa na rolnictwo. Tę ankietę zamierzamy udostępnić na Olimpiadzie Młodych Producentów Rolnych, więc to też nam pozwala uzyskać większą ilość odpowiedzi. Natomiast po ich analizie chcielibyśmy się zorientować, co powoduje, że gdzieś może nie być do końca zrozumienia na temat zmiany klimatu a produkcją rolną. Chcielibyśmy zacząć taki otwarty cykl większych konsultacji, gdzie moglibyśmy porozmawiać z takimi osobami i zapytać się dokładnie, co możemy z tym

zrobić i jak możemy to zmienić. Dodatkowo, planujemy też wejść do szkół rolniczych i porozmawiać tam z młodzieżą na temat edukacji klimatycznej.

To tyle, jeżeli chodzi o nasze współprace z innymi organizacjami, ale też tak jak wspomniałam na wstępie, zależy nam bardzo na przekazywaniu głosu całej młodzieży, a nie tylko tej małej liczby osób, która działa aktywnie w radzie, dlatego prowadzimy też liczne spotkania i konsultacje. Pozwolę sobie wymienić tylko kilka z nich, żeby nie przedłużać za bardzo. Może zacznę od spotkań z decydentami i decydentkami, i administracją publiczną. Jeszcze w tamtym roku spotkaliśmy się z doradcą prezydenta panem Łukaszem Rzepeckim w ramach prowadzonego przez niego cyklu „Młodzi w Pałacu Prezydenckim”, gdzie mogliśmy porozmawiać właśnie o zmianie klimatu i o tym, czym się rada zajmuje.

Efektom tego było większe już spotkanie z samym panem prezydentem, panem Andrzejem Dudą, w Pałacu Prezydenckim, gdzie rozmawialiśmy o klimacie przed jego udziałem w szczycie przywódców na temat zmian klimatu, które zorganizował prezydent Stanów Zjednoczonych pan Joe Biden. Kolejnym efektem tych spotkań było powołanie członkiń naszej rady do Narodowej Rady Rozwoju przy prezydencie, do Rady do Spraw Młodzieży oraz Rady do Spraw Środowiska, Energii i Zasobów Naturalnych, więc również w Pałacu Prezydenckim możemy przekazywać nasz głos i nasze myśli.

Jednak te spotkania nie odbyły się bez szerszych konsultacji z młodzieżą. Spotkaliśmy się trzykrotnie z osobami, które nie do końca są związane z naszą działalnością, ale może chciały z nami gdzieś porozmawiać, więc udostępniłyśmy link do spotkania i mogliśmy przeprowadzić takie konsultacje.

Pierwsze dotyczyły edukacji klimatycznej i ekologicznej, o czym też opowie za chwilę Monika. Drugie natomiast dotyczyły właśnie tego spotkania z panem prezydentem. Zebraliśmy opinie młodzieży na temat tego, co powinniśmy przekazać panu prezydentowi i później na podstawie tego sformułowaliśmy nasze wypowiedzi. Mieliliśmy także konsultacje odnośnie do naszego udziału w szczycie klimatycznym, o którym też za chwilę opowiem, i w wydarzeniach przed tym szczytem, takich jak Youth for Climate w Mediolanie. Wnioski z tych konsultacji zostały przekazane dalej polskim negocjatorom jako taki oficjalny głos młodzieży. To, co nas cieszy, to to, że w tych konsultacjach brała udział szeroka reprezentacja młodzieży, ponieważ mieliśmy i przedstawicieli Młodzieżowego Strajku Klimatycznego, Greenpeace – Extinction Rebellion, United Nations Association – Poland. Tak że jest to bardzo szeroka gama różnych organizacji, która już do nas dołączyła i nam ten swój głos przekazała.

Pojawiliśmy się też właśnie na szczycie klimatycznym COP26 w Glasgow, gdzie staraliśmy się trochę połączyć polską młodzież, która tam się znajdowała i która przyjechała wraz z innymi organizacjami. Organizowaliśmy wiele wspólnych spotkań. Mieliliśmy okazję porozmawiać m. in. z panią minister Anną Moskwą, ale też odbyliśmy spotkanie z Polską Izbą Rozwoju Elektromobilności – to był jakby początek naszej współpracy – które też pojawiło się na tym szczycie klimatycznym i promowało właśnie rozwój elektromobilności w Polsce. Ale mieliśmy również liczne spotkania z polskimi negocjatorami, którzy tam już byli obecni, tak więc też mogliśmy im tam na miejscu przekazać nasze wrażenia, nasze wnioski czy nasze postulaty odnośnie do tego, co się działo tam już na miejscu, na szczycie klimatycznym. Poza tym to, co wcześniej wspomniałam, nawiązaliśmy też współpracę z różnymi organizacjami pozarządowymi w celu wyrażenia postulatów naszej rady. Mieliliśmy bardzo liczne spotkania, na których właśnie przekazywaliśmy nasze myśli i opinie.

Część tych współprac kontynuuje się w formie takiej trochę doradczej, ale też opiniotwórczej. Tak więc spotkaliśmy się między innymi ze Związkiem Miast Polskich, z Akademią Klimatyczną, ambasadą Wielkiej Brytanii w Warszawie, ambasadą Włoch w Warszawie, co było właśnie związane ze szczytami klimatycznymi, z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Urzędem Regulacji Energetyki czy Green Rev Institute zajmującymi się tranzycją w rolnictwie. Pojawiliśmy się także na posiedzeniu senackiej Komisji do spraw klimatu i edukacji, gdzie trochę już więcej rozmawialiśmy o edukacji klimatycznej, bardziej jako Klimatyczny Dialog Młodzieżowy, czyli ta jedna z naszych współprac, o której zaraz opowie Monika.

Pojawiamy się na bardzo licznych konferencjach. Takie największe z nich to wydarzenie Community of Democracies – Wiedeńskie Forum Energii, VI Konferencja Naukowa Bezpieczeństwa Energetycznego, Open Dialogues on Climate Change. Na COP26 również pojawiliśmy się w jednym z paneli na temat edukacji klimatycznej. Pojawiliśmy się także na kongresie stowarzyszeń studenckich w Wielkiej Brytanii, braliśmy udział w Pikniku Naukowym Centrum Nauki Kopernik i Polskiego Radia czy byliśmy też na Forum Myśli Społecznej. Tak więc naprawdę dużo się działo i są to tak naprawdę wybrane panele, w których braliśmy udział, bo co chwilę gdzieś jesteśmy zapraszani, co chwilę gdzieś mamy okazję się wypowiedzieć i przekazać nasz głos.

Ostatnią rzeczą, którą chciałabym poruszyć, to kwestia mediów społecznościowych, bo również z nich korzystamy w przekazywaniu wiedzy takiej bardziej nieformalnej. Prowadzimy liczne projekty edukacyjne, dodajemy bardzo dużą ilość postów na zróżnicowane tematy od transformacji energetycznej przez ochronę środowiska czy nawet znaczenia diety bezmięsnej dla planety. Chyba takim naszym flagowym projektem w zakresie mediów społecznościowych jest cykl spotkań #Porozmawiajmyoklimacie, do którego zapraszamy administrację publiczną, zapraszamy biznes, młodzież, naukowców i naukowczynie, i w ten sposób chcemy stworzyć taką międzypokoleniową, międzysektorową debatę na rzecz zmiany klimatu. Ten cykl cały czas kontynuujemy, ale do tej pory już mieliśmy kilka takich rozmów. One dotyczyły m. in. adaptacji miast do zmiany klimatu, depresji klimatycznej, samych zasobów wodnych i klimatu czy też zrównoważonego rolnictwa. Jeszcze na koniec dodam, że w tym inauguracyjnym spotkaniu wziął udział m. in. minister Adam Guibourgé-Czetwertyński, więc mieliśmy tutaj również reprezentację Ministerstwa Klimatu i Środowiska na najwyższym poziomie.

To tyle ode mnie i po tym dłuższym wstępie przekazuję teraz głos Julii Gałosz, która trochę więcej opowie o naszej działalności legislacyjnej.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca, za niezwykle interesującą informację o tym, co państwo robią w ramach działania Młodzieżowej Rady Klimatycznej. Oddaję głos pani Julii Gałosz, wiceprzewodniczącej tejże rady. Proszę bardzo.

Wiceprzewodnicząca Młodzieżowej Rady Klimatycznej Julia Gałosz:

Bardzo dziękuję. Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, będę miała przyjemność zaprezentować pracę grupy roboczej do spraw legislacji, która zajmowała się głównie opiniowaniem programów takich, jak m.in. „Mój prąd”, „Czyste powietrze”, projektu „Polskiej strategii wodorowej do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.” oraz konsultacjami projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego. Członkowie oraz członkinie Młodzieżowej Rady Klimatycznej są również częścią grup roboczych takich, jak: „Biała Księga – szanse i wyzwania dla polskiego przemysłu w kontekście wdrażania Fit for 55” oraz „Porozumienie sektorowe na rzecz morskiej energetyki wiatrowej”.

Grupa ds. legislacji przygotowała również konsultacje „Młodzi energetycy o PEP40”. Głównym założeniem projektu była pogłębiona analiza dokumentu strategicznego „Polityka energetyczna Polski do 2040 r.”, a także innych polityk z zakresu energetyki i klimatu mająca na celu przedstawienie apolitycznej i popartej wiedzą ekspercką młodzieżowej wizji zrównoważonej transformacji polskiego systemu energetycznego. W projekcie wzięło udział wielu studentów i studentek, doktorantów i doktorantek szczególnie zaangażowanych w działalność kół naukowych i stowarzyszeń zajmujących się ochroną klimatu i tematyką związaną z energetyką. Konsultacje prowadzone były od czerwca do września 2021 r. w siedmiu grupach roboczych, które zrzeszyły łącznie 28 instytucji, w tym koła naukowe reprezentujące 19 polskich uczelni. Łącznie w prace zaangażowane były 84 osoby.

Grupa prowadzi również współpracę z Polską Izbą Rozwoju Elektromobilności, która opierała się będzie na licznych projektach mających na celu promocję elektromobilności. Grupą docelową jest młodzież, i to na niej głównie skupiamy swoją uwagę podczas pla-

nowania wydarzeń, ale projekty będą prowadzone w taki sposób, żeby przedstawiciele każdej grupy wiekowej mogli wyciągnąć z nich wartościowe informacje.

Poza wyżej wymienionymi działaniami grupa robocza prowadzi również wewnętrzne konsultacje, które mają na celu przygotowanie stanowisk Młodzieżowej Rady Klimatycznej dotyczących m. in. odejścia od węgla, daty osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej, energetyki jądrowej, gazu ziemnego, energetyki wiatrowej na lądzie oraz na morzu, fotowoltaiki dla prosumentów, fotowoltaiki wielkoskalowej, ciepłownictwa oraz rekomendowanego sposobu odejścia od węgla. Konsultacje prowadzone są w sposób jak najbardziej inkluzywny, ponieważ członkowie MRK pochodzą z różnych środowisk politycznych, posiadają różne wykształcenie kierunkowe oraz są na różnych etapach edukacji. Do tej pory udało nam się wypracować stanowiska dotyczące gazu ziemnego, daty osiągnięcia przez Polskę neutralności klimatycznej oraz energetyki wiatrowej na morzu. Stanowiska powinny się pojawić na naszych kanałach informacyjnych w najbliższym czasie. Planujemy też przygotowanie kolejnych stanowisk.

Dziękuję bardzo, to jest tyle, jeżeli chodzi o pracę grupy do spraw legislacji. Oddaję głos Monice Zimnoch.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, pani Monika Zimnoch.

Wiceprzewodnicząca Młodzieżowej Rady Klimatycznej Monika Zimnoch:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowni państwo, ja mam natomiast przyjemność przedstawić państwu działalność komisji do spraw edukacji klimatycznej oraz ekologicznej, w której działamy właśnie w ramach Młodzieżowej Rady Klimatycznej. Od samego początku kadencji naszym największym marzeniem, które przerodziło się w plan działania, było wprowadzenie formalnej edukacji klimatycznej do polskich szkół.

Zaczęliśmy ten proces od przeprowadzenia ogólnopolskich konsultacji dotyczących edukacji ekologicznej i klimatycznej w polskich szkołach i ich stanu na obecny moment – to było właściwie półtora roku temu. Rozmawialiśmy z uczniami, studentami, rodzicami oraz nauczycielami, jak widzą edukację klimatyczną, gdzie widzą potrzebę jej wprowadzenia, w jaki sposób, jaki jest jej obecny stan, co należy poprawić. Z tych bardzo długich rozmów wynieśliśmy wiele danych, wiele statystyk, wiele pomysłów, które przerodziły się w raport, który stworzyliśmy i opublikowaliśmy następnie w naszych mediach społecznościowych. Stworzenie tego raportu było dla nas bardzo ważne właśnie z tego powodu, że na nim później opieraliśmy nasze działania i na tej wiedzy właśnie wypracowaliśmy postulaty, prowadziliśmy rozmowy itd. Dlatego powstanie tego raportu było właściwie tym pierwszym krokiem do zrozumienia, na czym stoimy w obecnym momencie oraz jakie są nasze priorytety na przyszłość.

Dzięki tym konsultacjom społecznym, o których wspomniała już Sylwia w swoim przemówieniu, przed szczytem klimatycznym organizowanym przez Joe Bidena, przypomnieliśmy – i osoby, z którymi przeprowadzaliśmy te konsultacje, przypomniały nam również – o tym temacie edukacji, że jest bardzo ważny i należy go poruszyć, dlatego w spotkaniu z prezydentem Polski Andrzejem Dudą przekazaliśmy mu ponownie nasz postulat, który zakładał wprowadzenie edukacji klimatycznej na godziny wychowawcze do polskich szkół. Na spotkaniu był również obecny ówczesny minister klimatu pan Michał Kurtyka, który następnie w sierpniu 2021 r. podpisał list intencyjny z ministrem edukacji, ministrem Czarńkiem, właśnie w sprawie wprowadzenia edukacji ekologicznej oraz klimatycznej do polskich szkół.

Z tego następnie powstał zespół do spraw edukacji ekologicznej, w tym klimatycznej i promocji ekologicznych warunków życia, w którym w obecnym momencie nasze członkinie prowadzą tematyczne grupy robocze. W ich ramach opracowujemy razem z ekspertami z różnych dziedzin – od społecznych zmian klimatu poprzez klimatologię, po jeszcze bioróżnorodność itd. – scenariusze, które mamy nadzieję, że od następnego roku będą wprowadzane i przekazywane dla wychowawców szkół ponadpodstawowych, po to, żeby były następnie realizowane właśnie w ramach godzin wychowawczych i na nich właśnie przekazywana była ta wiedza. Mamy nadzieję, że jest to właściwy, pierwszy krok do wprowadzenia później bardziej formalnej, bardziej szerokiej edukacji.

Jednym z ważniejszych dla nas działań, które podejmujemy w tej kadencji, było uczestnictwo oraz tworzenie Klimatycznego Dialogu Młodzieżowego, w którym jesteśmy właśnie razem z Polską Radą Organizacji Młodzieżowych, Młodzieżowym Strajkiem Klimatycznym, Młodzieżową Radą Ekologiczną oraz poprzednią kadencją Rady Dzieci i Młodzieży przy ministrze edukacji i nauki. Jest to dla nas przede wszystkim realizowanie naszego głównego założenia, czyli działanie ponad podziałami; pokazywanie młodzieży, że da się współpracować i trzeba współpracować w tych tematach, bo tylko pracując razem, jesteśmy w stanie mieć większe przebicie, być bardziej skutecznymi w naszych postulatach. Dlatego jako Klimatyczny Dialog Młodzieżowy przygotowaliśmy siedem postulatów, w których mówimy m. in. o potrzebie wprowadzenia formalnej edukacji klimatycznej do polskich szkół w ramach większości przedmiotów lekcyjnych, uważamy bowiem, że edukacja klimatyczna musi być zintegrowana z podstawowymi wartościami każdego programu nauczania, uważamy, że uczniowie muszą poznać naukowe, społeczne i etyczne aspekty kryzysu klimatycznego. Nasze postulaty mieliśmy okazję przedstawić w lipcu na Okrągłym Stole dla Edukacji Klimatycznej, na konferencji klimatycznej organizowanej przez United Nations Global Compact Network Poland. Znaleźliśmy się również w raporcie opublikowanym przez UNGC na temat stanu edukacji klimatycznej w Polsce.

Z innych działań, które również podejmujemy na rzecz już obecnego stanu edukacji w Polsce jest to opiniowanie dokumentów, m. in. w ostatnim czasie „Historia i teraźniejszość”, w ramach którego mówimy o tym, że jest potrzeba poszerzenia tego przedmiotu o rozważania na temat globalizacji, z uwzględnieniem jej konsekwencji ekologicznych, jak również podkreślaliśmy ważność rozszerzenia treści w ramach przedmiotów historii oraz wiedzy o społeczeństwie.

Natomiast mogę jeszcze dodać, że ostatnio opiniowaliśmy dokument Komisji Europejskiej dotyczący wspierania zaangażowania młodych ludzi działających na rzecz zmian w celu ochrony środowiska.

Również jednym z naszych ważniejszych projektów w ostatnim czasie jest seria webinarów dotyczących raportu IPCC o nazwie w „IPCC w pigułce”. Jest to seria, która ma za zadanie przekazywać oraz tłumaczyć młodym ludziom, w szczególności studentom, treści, które właśnie są zawarte w tym najważniejszym dokumencie przekazującym informacje o stanie klimatu oraz o najbliższych przewidywaniach i najnowszych badaniach ekspertów. Niestety, problemem tego raportu, można powiedzieć, jest trudny naukowy język, który jest bardzo ciężki do zrozumienia. Dlatego właśnie stworzyliśmy nasz raport, po to, żeby wyjaśniać młodym ludziom oraz dać im też możliwość wejścia w dialog z ekspertami z Polski – oraz, mamy nadzieję, że z zagranicy – i właśnie rozmowy bezpośredniej na te tematy, dowiedzenia się też od nich w prostych słowach, co jest zawarte w tym raporcie, co jest ważne, co trzeba teraz zrobić. Mamy nadzieję, że ten projekt będzie szedł do przodu. Organizujemy go razem z Niezależnym Stowarzyszeniem Studentów.

Żeby już nie przedłużać zbytnio mojej wypowiedzi, dodam tylko, że na najbliższą przyszłość planujemy jeszcze publikację raportu, który stworzyliśmy podczas szczytu klimatycznego COP26 w Glasgow. Przeprowadziliśmy wywiady z osobami z 11 państw, które opowiedziały nam o tym, jak edukacja klimatyczna wygląda w ich państwach, jaka jest potrzeba, jakie widzą tutaj przewidywania. Poprosiliśmy ich też o krótką wiadomość dla Polaków właśnie sprawie edukacji klimatycznej. Niedługo prawdopodobnie opublikujemy ten raport na naszych social mediach.

Dziękujemy bardzo, dziękujemy za zaproszenie.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Bardzo dziękuję, pani przewodniczącej za tę informację. Myślę, że w tej chwili oddamy głos tym, którzy będą chcieli wziąć udział w dyskusji.

Proszę bardzo jako pierwszy zgłasza się pan poseł Jacek Kurzępa. Panie profesorze, oddaję panu głos.

Posel Jacek Kurzępa (PiS):

Panie przewodniczący, szanowna podkomisjo, panie i panowie, którzy zostali zaproszeni na posiedzenie podkomisji, reprezentujący Młodzieżową Radę Klimatyczną, wcześniejszą Radę Ekologiczną, pani dyrektor z Ministerstwa Klimatu, Agnieszko, zechciejcie wysłuchać mojego komentarza w takich czterech akapitach do tego, co zostało już powiedziane, a de facto jest rekapitulacją paroletnich działań, które poprzedniczka, Rada Ekologiczna, a teraz Młodzieżowa Rada Klimatyczna, kontynuuje w ramach sensownej współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska. Na samym początku oczywiście dziękuję pani minister Annie Moskwie, wcześniej jej poprzednikowi panu ministrowi Kurtyce, że państwo potraktowaliście bardzo na serio tę inicjatywę związaną z upodmiotowieniem i wsłuchaniem się w głos młodych Polaków w aspekcie ich wrażliwości i troski o środowisko naturalne, otwierając przestrzeń ministerstwa do takiego soczystego dialogu i współpracy z młodym pokoleniem Polaków, którzy troszczą się o matkę Ziemię. Zatem, Agnieszko, również i Tobie, pani dyrektor, za to serdecznie dziękuję.

W wystąpieniu, które przedłożyłyście, szanowne panie, znajdują się trzy bardzo intrygujące kwestie. Pierwsza, to taki *douceur*, komplement, który wobec was chciałbym zaadresować: niebywała merytoryczność waszych wystąpień, czego gratuluję. Cieszę się z tego, że jesteście, mówiąc językiem bardziej trywialnym, w siodle, czujecie temat, widać i słyhać wyraziście, że jest to również i wasza osobista pasja. Tam, gdzie jest nasze serce i za tym podąża rozum, to to chyba już nic więcej nie trzeba, bo ta soczystość i wrażliwość, a przy okazji merytoryczność jest bardzo oczywista.

Nie zmienia to postaci rzeczy, że w drugim akapicie chciałbym się odnieść do rzeczy, które wydają mi się przydatne do refleksji nad tym, co Młodzieżowa Rada Klimatu mogłaby uwzględnić w dalszym swoim działaniu jako istotne uzupełnienie tego dorobku przepięknego, który panie zaprezentowałyście.

Ten dorobek, szanowne panie, osadzony jest w takiej perspektywie, którą chciałbym opisać w takim pasażu pt. „Gabinety, wielkie postaci, VIP-y, prezydenci, Europa, salony europejskie” itd., gdyż wasza rada jest również predestynowana do tego, żeby reprezentować głos młodych Polaków nie tylko w dialogu resortowym, międzyresortowym, ale również na zewnątrz.

Tego w waszym wystąpieniu było szalenie dużo. Natomiast absolutnie nie dyskredytując nic z tego, nie uważając tego za mankament, chciałbym zadać wam drogie panie pytanie: jak się to przekłada na świadomość ekologiczną Bartka czy Aśki, która mieszka w takiej sobie miejscowości Bytnica – gmina Bytnica najbardziej zalesiona gmina Ziemi Lubuskiej – i na ile te wasze, naprawdę bardzo istotne debaty, które czynicie na forach rozmaitych istotnych ciał, przekłada się na to, co może ten chłopak czy dziewczyna w tej Bytnicy zrobić?

Zatem chciałbym w pierwszym akapicie zwrócić uwagę na pewien pasaż trzech elementów. Formacja i edukacja, i o tym dziewczyny powiedziałyście szalenie dużo, bo to jest podstawa – najpierw zrozumieć, a potem działać. Wobec powyższego formacja i edukacja. Drugi element, który pięknie wyeksponowałyście, to jest reprezentacja. Reprezentujecie młode pokolenie, mówicie w ich imieniu, mówicie merytorycznie, sensownie, z biglem – i to jest bardzo cenne.

Ale zabrakło mi, w tym co przedstawiłyście, elementów, które podkreślałyby bardzo wyraziście akcję, tzn. realne działanie, realne zmienianie, a nie samo gadanie. Oczywiście, że w waszym wystąpieniu to było; celowo podkreślam i uwypuklam ten a ostatni akapit, żeby zadać drugie pytanie. Pytanie, szanowne panie, o coś, co dla mnie jako socjologa młodzieży jest niebywale ważne, a mianowicie: czy działamy bardziej na zasadzie fasadowego, czy mamy realny wpływ na zmianę rzeczywistości, do której zostaliśmy, panie, posłane do Młodzieżowej Rady Klimatu? Wobec powyższego drugie pytanie odnosi się do bardzo subiektywnego waszego odczucia: czy jesteście fasadą, czy jesteście realnie i podmiotowo traktowanym ciałem, który ma wpływ na zmiany, które są zmianami pożądanymi przez młode pokolenie w kontekście troski o środowisko naturalne, planetę Ziemię, najsamprzód tu w Polsce, a potem globalnie.

Ostatni wątek, żeby nie przedłużać, chciałbym zadać pytanie o przyszłość: o to, co zamierzacie. Niebawem – jak same wiecie, a pani dyrektor o tym powiedziała –

kadencja rady dopłynie do swojego finiszu. Wobec powyższego pozostawicie po sobie bardzo ciekawy ślad na Ziemi jako te, które w tej chwili zasiadają w radzie. Ale mnie nie chodzi o losy rady jako takiej, bo ona będzie trwać, ale teraz co wy z tym dorobkiem, który posiadłyście, kiedy byliście w radzie, zrobicie dalej, gdzie widzicie swoją przyszłość. Powiedziałyście o konferencji mającej charakter przekrojowy, pokazujący młodym ludziom, szczególnie studentom, możliwość zaistnienia z kompetencjami ekologicznymi, z ich wrażliwością ekologiczną, w różnych sektorach życia społecznego, politycznego, gospodarczego; a wy co zrobicie same ze sobą, z tą świadomością i wiedzą, i profesjonalizmem, które dzisiaj zaprezentowałyście? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo panu posłowi Jackowi Kurzępie. Czy ktoś z państwa posłów łączących się z nami w sposób zdalny zechciałby zabrać głos?

Jeśli nie ma zgłoszeń, to zadam pytanie do przedstawicieli ministerstwa, czy chcieliby w tym momencie zabrać głos. Jeśli tak, to proszę bardzo; jeżeli nie, to, ponieważ padały pewne pytania, które wypowiedział pan poseł Jacek Kurzępa, chciałbym w tym momencie, jeżeli nie ma innych zgłoszeń do dyskusji, oddać głos przedstawicielkom Młodzieżowej Rady Klimatycznej. Proszę bardzo.

Pani przewodnicząca nam się pojawiła, myślę, że będzie chciała zabrać głos pani Sylwia Łyskawka. Proszę bardzo, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca MRK Sylwia Łyskawka:

Bardzo dziękuję i bardzo dziękuję za przekazanie głosu. Postaram się na te pytania odpowiedzieć, ale gdyby Monika albo Julia chciały coś dodać, to też jest OK.

Przede wszystkim, panie pośle, bardzo dziękuję za te miłe słowa o profesjonalizmie i o merytoryce. Staramy się właśnie w ten sposób działać, żeby jednak to, co przekazujemy było na tyle merytoryczne, na ile przynajmniej potrafimy i umiemy jako młodzi ludzie.

Natomiast odpowiadając na te trzy pytania, szczególnie na te dwa pierwsze – może trochę połączę swoją odpowiedź w jedno – wydaje mi się, że prowadzimy bardzo realne działania. Tak naprawdę działamy od półtora roku, jesteśmy pierwszą kadencją, więc oczywiste było, że na początku musieliśmy się organizować, pomyśleć, jak te prace mają wyglądać. Tak więc po jakimś czasie dopiero tak naprawdę rada zaczyna się dziś bardziej rozszerzać i bardziej działać. Pamiętajmy, że mamy tylko 26 członków, więc to nie jest jakaś duża, szeroka reprezentacja młodych ludzi – ale to też pomaga nam prowadzić dość spójne prace – więc nie jesteśmy w stanie dotrzeć do każdego Kowalskiego, do każdej pani Kowalskiej mieszkającej w mniejszych miejscowościach w Polsce.

Niestety, nie jest to najwygodniejszą sytuacją, ponieważ, tak jak pan poseł powiedział, takie osoby tym bardziej potrzebują dziś tego przekazu i tej wiedzy. Ale staramy się mimo to brać udział w różnych panelach, w różnych dyskusjach, w różnych spotkaniach – byliśmy np. na festiwalu w Rymanowie Zdroju, to jest jedna z mniejszych miejscowości, jeżeli się nie mylę, w woj. świętokrzyskim – jak również tam staramy się docierać w miarę możliwości, na ile możemy. Natomiast jeżeli chodzi o realne działania, to chciałabym tutaj podkreślić, że mimo, że jesteśmy młodymi ludźmi, to tak naprawdę wprowadzamy już kilka zmian w Polsce w kwestii klimatu i tutaj możemy się pochwalić m. in. Tym, że opiniowaliśmy podstawę programową do nowego przedmiotu Historia i terazniejszość, gdzie dzięki naszym uwagom zostały wprowadzone kwestii ekologii i kwestii zmiany klimatu do tej podstawy programowej.

To jest realna zmiana, która tak naprawdę dotknie tego przeciętnego Kowalskiego w najbliższej przyszłości. W ten sposób możemy wpływać na innych młodych ludzi. Jesteśmy też częścią Zespołu do spraw edukacji ekologicznej, w tym klimatycznej i poprawy ekologicznych warunków życia przy Ministerstwie Klimatu i Środowiska, gdzie współpracujemy z szeroką reprezentacją administracji państwowej, bo i z Kancelarią Prezydenta, z kancelarią pana premiera, z Ministerstwem Zdrowia, Ministerstwem Edukacji i Nauki i oczywiście z Ministerstwem Klimatu i Środowiska. Obecnie przygotowujemy scenariusze o klimacie, które zamierzamy wprowadzić wraz z ministerstwami na godzinie wychowawczej do polskich szkół, więc jest kolejny taki realny etap działań,

gdzie możemy wpływać również na osoby w mniejszych miejscowościach. Do tego nasza współpraca chociażby ze Związkiem Młodzieży Wiejskiej, rozmowy z rolnikami, które planujemy przeprowadzić, badanie ich świadomości i ich wiedzy, przekazywanie wiedzy o klimacie w szkołach rolniczych. To są działania, które jeszcze planujemy, ponieważ jest to dość nowa, chociaż fantastyczna współpraca, ale myślę, że też będzie miała taki realny wpływ na to, jak zwykły Polak czy zwykła Polka postrzegają zmiany klimatu, jak również takie szersze przekazywanie wiedzy.

Co więcej, myślę, że te webinary, które prowadzimy, te nasze spotkania, cykle, rozmowy – one też są dostępne online, każdy może na nie wejść przez nasze media społecznościowe, każdy może je obejrzeć – to też jest jakaś wartość dodatnia, że młodzi ludzie mogą faktycznie gdzieś się edukować dzięki naszym rozmowom i tym naszym spotkaniom. Do tego prowadzimy też konsultacje publiczne, na które może dołączyć każdy, każdy może się na nich pojawić. Każdy, kto ma dostęp do internetu, bo zazwyczaj odbywają się one online i każdy może też wtedy przekazać swój głos.

Natomiast jeżeli chodzi o naszą przyszłość, to tak, jak najbardziej kończy się nam niedługo kadencja, ale mamy wiele projektów i wiele współprac, które myślę, że będą owocowały w przyszłości. Planujemy teraz, jak to zakończenie naszej kadencji miałyby przebiegać, tranzycja do kolejnej kadencji, do kolejnych osób, które dołączą do Młodzieżowej Rady Klimatycznej i w jaki sposób im przekazać naszą wiedzę, nasze dotychczasowe doświadczenie, żeby nie musieli zaczynać od początku, ale żeby mogli kontynuować to, co do tej pory wypracowaliśmy i co faktycznie się sprawdziło i mogłoby być dalej kontynuowane.

Natomiast odpowiadając już na ostatnie pytanie co do przyszłości naszej własnej, to ja ze swojej strony mogę odpowiedzieć i myślę, że fajnie byłoby, gdyby Julia z Moniką też odpowiedziały ze swojej strony. Ja już w tym momencie realizuję się zawodowo – jestem jedną z najstarszych osób w Młodzieżowej Radzie Klimatycznej. Zajmuję się kwestiami głównie Morza Bałtyckiego, edukacji klimatycznej, tak że też rozwijam się w tych tematach związanych ze zmianą klimatu, może bardziej ochroną środowiska. Uważam, że doświadczenie i wiedza, którą zdobyłam dzięki Młodzieżowej Radzie Klimatycznej naprawdę procentuje też w moim życiu zawodowym. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Bardzo dziękuję pani przewodniczącej. Jeżeli pani koleżanki zechciałyby też wziąć udział, to ja już zapraszam. Już nie będę wywoływał poszczególnych osób, oddaję paniom głos.

Wiceprzewodnicząca MRK Monika Zimnoch:

Dziękuję bardzo. Sylwia właściwie powiedziała tutaj chyba najważniejszych rzeczy, ale dodam jeszcze coś od siebie, a mianowicie rzeczywiście, nawet jeżeli scenariusze nie dotrą później do najszerzej grupy osób, co jest naturalne we wprowadzaniu zmian, nie da się ich zrobić od razu, to jednak dalej jest proces i dalej jest to proces stopniowy. Oczywiście, nie zmienimy tego od razu, mimo że my czujemy sprawczość jako młodzi ludzie i mamy wrażenie, że ta wiadomość idzie i dociera, bo patrząc na początek naszej kadencji, kiedy ledwo rzucaliśmy pomysły, a na obecny moment, kiedy realizujemy je we współpracy z Ministerstwem Klimatu i Środowiska, widzimy rzeczywiście realną zmianę i jak ten proces się rozwija w ciągu roku. Dla nas jest to ogromna zmiana i widzimy ogromny potencjał do rozwoju na przyszłość – dla nas bardzo dobrze prosperują te projekty i mamy nadzieję, że tak też się stanie.

Ale naturalnie ta zmiana nie zadzieje się od razu. Dlatego również od początku kadencji praktykujemy tzw. edukację przez social media, a mianowicie pomijając webinary, podczas których również zależy nam bardzo na tym, aby osoby, które je oglądają wchodziły na żywo w dyskusję z panelistami poprzez zadawanie pytań oraz po prostu rozmowę, nawet jeżeli dzieje się ona zdalnie. Mamy jeszcze różne posty edukacyjne, które czasami mówią o różnych zagadnieniach bardzo szczegółowych, jak np. dieta roślinna czy różne inne dotyczące się w danym momencie aspekty ważne dla nas i również odpowiadamy i przekazujemy informacje np. ze szczytów klimatycznych, z negocjacji klimatycznych, z różnych ważnych wydarzeń, które prawdopodobnie nie są dostępne dla przeciętnej osoby. Jednak dzięki nam, i dzięki naszym relacjom są one w stanie bardziej zrozumieć

te procesy, bardziej się do nich przybliżyć albo poprzez właśnie wprowadzenie konsultacji wpłynąć na nie w pewien sposób.

My również dzięki kontaktowi z negocjatorami polskimi bardzo się rozwinęliśmy osobiście, ale też mieliśmy okazję i mamy nadzieję, że w przyszłości będziemy mieli również okazję przekazywać głos młodzieży, ponieważ w tym roku był COP26, ale za rok będzie COP27. Dlatego to dalej jest proces i te negocjacje toczą się cały rok i dlatego właśnie cieszymy się bardzo, że możemy mieć na nie realny bezpośredni wpływ, szczególnie jak na młodych ludzi. Podczas COP26 rozmawialiśmy również z naszymi znajomymi z innych państw i zdajemy sobie sprawę, że mamy naprawdę bardzo dobrą sytuację jako polska młodzież. Nie we wszystkich krajach i młodzież nawet z Europy nie ma bardzo często takiego kontaktu z negocjatorami oraz z ministerstwami swoich krajów, dlatego mamy ogromne szczęście, żeby tutaj teraz być i właśnie z państwem m. in. na te tematy rozmawiać.

Również dzięki współpracy z Niezależnym Zrzeszeniem Studentów mamy okazję docierać jeszcze bardziej bezpośrednio do różnych kół, stowarzyszeń itd., co również pogłębia ten kontakt, daje wymianę doświadczeń oraz wprowadza realną zmianę. Ponieważ zmiana w małym kole na uniwersytecie również jest zmianą, bo osoby, które teraz kształcą się w szkołach i na uniwersytetach to są osoby, które będą w przyszłości budować politykę, będą budować biznesy, i to właśnie na tych osobach w ciągu najbliższych 10, 15, może nawet jeszcze pięciu lat, już będzie widoczna ta zmiana. To nie jest też rzecz, którą możemy zauważyć od razu. Jest to proces, tak jak podkreślałam i będę to zawsze podkreślać w moich wypowiedziach.

Tak samo, jak również właśnie przekazywanie naszych pomysłów bezpośrednio do prezydenta, do ówczesnego ministra Kurtyki, do ministra Czarnka, teraz do pani minister Moskwy. To wszystko się dzieje i będzie się działo i widzimy jednak ten bardzo pozytywny *impact*.

Jeżeli mogę powiedzieć jeszcze ze swojej strony na temat mojej przyszłości, jestem jeszcze w liceum, nawet jeszcze nie piszę w tym roku matury, dopiero za rok, ale będę się chciała rozwijać właśnie w kierunku polityki, socjologii. Myślę, że moją karierę w przyszłości, mam nadzieję, że akademicką, będę mogła poświęcić m. in. na społeczne skutki zmian klimatu oraz na kreowanie polityki od strony, powiedzmy, bardziej społecznej, humanistycznej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Pięknie dziękuję. Proszę bardzo.

Wiceprzewodnicząca MRK Julia Gałosz:

Dziękuję bardzo. Pozwolę sobie zabrać głos w takim razie w tym momencie. Dziewczyny bardzo dużo powiedziały, ale ja też chciałabym dorzucić swoje trzy grosze do ich wypowiedzi.

Odnosząc się po kolei do pytań, które pan zadał, jeżeli chodzi o świadomość ekologiczną zwykłych ludzi i jak przekłada się na nią nasza działalność, mogę ze swojej strony powiedzieć, że dostajemy naprawdę bardzo pozytywny feedback na naszych mediach społecznościowych. Nieraz też spotkałam się z tym, że dużo ludzi, którzy gdzieś tam kojarzyli mnie z działalnością, podchodzili do mnie np. na ulicy i dziękowali za to, że udostępniamy na naszych mediach społecznościowych takie a nie inne treści, bo część z nich dzięki temu wybrała np. taki a nie inny temat pracy licencjackiej albo temat jakiegoś projektu, który teraz realizują. Tak że mam wrażenie, że jednak w tej naszej grupie docelowej, która oczywiście w dużej mierze składa się z osób, które już działają w zakresie ochrony klimatu i środowiska, tak naprawdę przynosi realne efekty.

Odwołując się też do tego, co powiedziała Monika i do tego procesu, który tak naprawdę trwa cały czas i zapewni nam zmianę, mamy też wkład w przyszły proces rekrutacji nowych członków i członkiń do Młodzieżowej Rady Klimatycznej i w ten sposób chcemy mieć wpływ na to, zapewnić to, że te działania, które my teraz zaczęliśmy, będą realizowane w dalszym ciągu.

Odnosząc się do pytania o to, czy jesteśmy fasadą czy rzeczywiście prowadzimy realne działania: przez długi czas musieliśmy przekonywać do siebie różne organizacje młodzie-

zowe, takie jak m.in. Młodzieżowy Strajk Klimatyczny, z którym aktualnie prowadzimy, jak uważam, bardzo udaną współpracę właśnie przy edukacji ekologicznej. Również wiele innych organizacji młodzieżowych na początku sceptycznie podchodziło do naszej działalności, natomiast teraz udaje nam się prowadzić z nimi projekty i naprawdę ta współpraca jest bardzo owocna. Mam wrażenie, że to powinno być chociaż częściowo odpowiedzią na zadane przez pana pytanie, bo jeżeli udało nam się przekonać tak duże organizacje młodzieżowe, które działają tak naprawdę oddolnie, cały czas wychodzą na ulicę lub działają w mniejszych środowiskach, to mam wrażenie, że oni są bardzo blisko tych wszystkich problemów, o których mówimy właśnie na salonach, jak to pan ujął. Mam wrażenie, że jeżeli udało się ich przekonać, to naprawdę te działania, które prowadzimy, są realne i mają realny wpływ na to, w jaki sposób prowadzone są działania w zakresie ochrony klimatu i środowiska.

Odpowiadając na ostatnie pytanie dotyczące tego, co planuję po zakończeniu kadencji w Młodzieżowej Radzie Klimatycznej, chciałabym zajmować się zawodowo nauką. Aktualnie jestem studentką biologii ogólnej i zaczynam powoli już wdrażać się w prace naukowe dotyczące badania stopnia przekształcenia środowiska naturalnego na podstawie fauny bezkręgowców epigeicznych – to jest bardzo długa nazwa, ale mam nadzieję, że uda się tutaj opracować pewną metodę i uda mi się też wpłynąć realnie na właśnie ochronę środowiska naturalnego. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji i Komunikacji MKiŚ Agnieszka Niegodowska:

Jeżeli jeszcze, panie przewodniczący, mogę dwa zdania od siebie, jako przedstawicielki Ministerstwa Klimatu i Środowiska – zakładamy, że ta pierwsza kadencja rady nie zakończy pracy, że będzie pomagała tej drugiej kadencji rady.

W tym momencie rozszerzymy naszą sieć współpracy, będziemy mogli przejść również bardziej może na wymiar lokalny – to, o co pytał pan poseł – bo musimy brać pod uwagę, że cała nasza rada uczy się, studiuje, tak że też nie jesteśmy w stanie ich zaangażować w 100%, ich czasu wolnego na działania wokół Ministerstwa Klimatu i Środowiska, pomimo tego, że oni naprawdę poświęcają bardzo dużo pracy na nasze wspólne projekty, jak i projekty indywidualne. Wiem, jak dużo pracy wymagało od nich nawiązanie współpracy z PROM-em czy Młodzieżowym Strajkiem Klimatycznym. Tutaj oczywiście jesteśmy pod wrażeniem i jak najbardziej gratulujemy. Wiemy, że oni współpracują i są w bieżącym kontakcie i są w stanie uzgadniać wspólne stanowiska.

Odnosnie do przyszłości naszych członków pierwszej rady: śledzimy, obserwujemy ich działalność, więc wszyscy ci starsi członkowie rady, oczywiście zgodnie ze swoim profilem wykształceniem czy zaangażowaniem w projektach, są już w przedsiębiorstwa, są już w spółkach energetycznych, są w różnych NGO-sach, tak że tutaj jak najbardziej ta starsza część rady jest już zgodnie ze swoim profilem w tych organizacjach, w których chcieli być. Zresztą założeniem naszej rekrutacji był taki dobór rady, żebyśmy mieli przedstawicieli wszystkich organizacji, staraliśmy się to zróżnicować również wiekiem, wykształceniem bądź działaniem. Jedni działali na rynku lokalnym bardziej, inni bardziej w szkołach. Tak że my jako komisja rekrutacyjna, dobraliśmy te osoby tak, żeby rada mogła realizować się na wszystkich obszarach.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo, widzę, że chyba pan poseł Kurzepa jeszcze chciałby zabrać głos, to oddaje w tym momencie głos jemu, a potem ja jeszcze chwilę.

Poseł Jacek Kurzepa (PiS):

Nie mogę nie zareagować, bo to jest tak kapitalna sytuacja z punktu widzenia postrzeżenia tego, co szanowne panie przedmówczynie prezentują, że po prostu jestem pełen zachwytu i wrażenia bardzo pozytywnego. Nie zmienia to postaci rzeczy, że mam cztery krótkie refleksje zwrotne, wobec tego, co powiedziałyście.

Najpierw odniosę się do pani dyrektor. Agnieszko, znamy się nie od wczoraj, wielokrotnie prosiłem cię o to, żebyś mnie zapraszała na posiedzenia tej rady, nigdy się nie doczekałem, ale dzisiaj myślę, że i dobrze, ...

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

To jest młodzieżowa rada, panie profesorze.

Poseł Jacek Kurzępa (PiS):

... bo robotę, którą wykonaliście bez mojej obecności, oceniam jako perfekcyjną, więc może i lepiej, że mnie tam nie było. Ale mimo wszystko chciałbym tam kiedyś być.

Agnieszko, rzeczywiście to jest bardzo ważne, że nie tracimy potencjału ludzkiego, że to co przed chwilą również Sylwia, Monika i Julka powiedziały o swoich planach osobistych, że ja mam taki nieśmiały pomysł i supuję go wam, żeby ewentualnie pomyśleć o stworzeniu – formalnie czy pozaformalnie, to nie jest tak istotne – takiego elitarnego klubu absolwentów Młodzieżowej Rady Klimatycznej, czyli tych, którzy wywodzą się z tego środowiska, które w tej chwili tworzycie. To jest, Sylwio, z kolei ten wątek, który jest bardzo spójny z twoją biografią, tą krótką, ten wariant *short*: od wejścia do Młodzieżowej Rady Ekologicznej, młodzieżowej rady klimatu, i teraz twoje wyjście do świata wyzwań zawodowych. Wyobrażam to sobie jako takie ekskluzywne środowisko, które naprawdę będzie emanowało potem, bez względu na to, w jakich miejscach, roli zawodowej, społecznej czy politycznej będzie, nasycone tą świadomością ekologiczną. Zatem, Sylwio, o tym myślę i to jest, szanowne panie, refleksja dotycząca ewaluowania nie tylko ciał, w których jesteśmy, ale ewaluowania rozwoju osobistego – i wy to dokonujecie. Dlatego jestem tak zachwycony tym, co powiedziałyście.

Zwróciłem również uwagę na konieczność troski o potencjał ludzki, jakim dysponujemy i jednocześnie przywołuję doświadczenia innych rad, z którymi współpracuję, a mianowicie państwo reprezentujecie wiele województw, jest was 26. Wobec powyższego zadają sobie pytanie, na ile wasza widoczności w tych województwach po prostu istnieje. Co to znaczy? Czy jesteście wystarczającymi ambasadorami Młodzieżowej Rady Klimatycznej przy Ministrze Klimatu i Środowiska w terenie? – mówiąc wprost. To nie chodzi, Sylwio, o to, żebyś miała kontakt bezpośrednio z tym Bartkiem czy Aśką, czy Renatą, ale żeby twój ambasador, członek Rady Klimatycznej przy ministrze, miał czasami możliwość zaistnieć przy wojewódzkim dyrektorze Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska czy przy wojewódzkim dyrektorze Lasów Państwowych, czy jakiegokolwiek inne instytucje tam działają.

Moniko, sądzę – bo w pewnym momencie powiedziałaś, że mamy to szczęście spotkania się na Podkomisji do spraw młodzieży – że to my mamy to szczęście goszczenia was u nas. Za to szczęście, Andrzej, dziękuję że sprokurowałeś takie spotkanie, a wam, drugie panie, za to, że reprezentujecie sobą tak wysoką jakość i kulturę osobistą.

Julka i do was wszystkich panie, mam wrażenie, jeszcze raz podkreślam, jako socjolog – w socjologii są ważne pewne procesy. Jednym z procesów bardzo istotnych jest transmisja międzypokoleniowa. A w tym wypadku możemy mieć do czynienia z bardzo specyficznym, Andrzej, momentem, a mianowicie, odwrócona transmisja pokoleniowa. To nie dziadowie przekazują wiedzę i umiejętności młodzieży, tylko młodzież ma tę szansę. I to jest zachęta, drogie panie, do tego, żebyście uruchomili tę odwróconą transmisję pokoleniową, żeby nie tylko oddziaływać na swoich rówieśników, ale poprzez rówieśników wpływać na postawy senioralne w zakresie ochrony środowiska. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dziękuję bardzo panu posłowi Kurzępie i teraz kilka słów jeszcze z mojej strony.

Szanowni państwo, zacznę od tego, że podziękuję przedstawicielom ministerstwa za przygotowanie materiałów. Proszę o przekazanie podziękowań pani minister, ale także tym wszystkim osobom, które przed dwoma laty były zaangażowane w utworzenie Młodzieżowej Rady Klimatycznej. To bardzo ważne rzeczywiście, dla mnie także, że dzisiaj miałem tę ogromną przyjemność spotkać się paniami reprezentującymi tę radę i zobaczyć, co ta rada uczyniła w tym czasie, od kiedy działa, ale także zobaczyć osoby, które w tej radzie działają.

Panie podkreślałyście, że jest was niewielka grupka, że jest 26 osób. Czasem mówi się, że nieważna jest ilość, ważna jest jakość. Przyłączę się do tych słów uznania wypowiedzianych przez pana posła Jacka Kurzępę, słów uznania skierowanych właśnie do pań przewodniczących. Reprezentują panie trzy grupy młodych ludzi: pierwsza, to ci którzy już realizują się zawodowo, druga to ta, która jeszcze studiuje, i trzecia, która jest w szkołach średnich. Cieszę się właśnie, że tutaj jest ta współpraca i będzie pewnego rodzaju ciągłość i nawet jeśli te najstarsze osoby już nie będą pracowały w radzie, którą będziemy mieli od jesieni tego roku, to jestem przekonany, że ci, którzy w tej radzie zostaną, będą znakomicie realizować te zadania. Tu jestem, jeszcze raz powiem, pełen uznania dla tego, co państwo w tej młodzieżowej radzie czynią.

Pan poseł Kurzępa powiedział, że powinna nastąpić odwrotna transmisja; ja się z tym zgadzam i chciałbym w tym momencie zadeklarować paniom, ale także pozostałym członkom młodzieżowej rady, że my, jako Podkomisja do spraw młodzieży w Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży, jesteśmy na tę współpracę otwarci, jesteśmy zawsze do państwa dyspozycji, a że jesteśmy Podkomisją stałą, to myślę, że mogę powiedzieć, że jeżeliby kwestie państwa interesujące były kierowane do całej Komisji, to my z panem profesorem jesteśmy także tutaj gwarantami tego, że będziemy te sprawy przenosić na forum całej Komisji.

Chciałbym w tym momencie podziękować także za przygotowanie materiałów tutaj i obsługę paniom z biura Komisji. Jak zwykle perfekcyjnie to wszystko zostało zrealizowane.

Jeszcze jedno słowo może do przedstawicieli Młodzieżowej Rady Klimatycznej. Życzę, żeby ta praca przynosiła jak najlepsze efekty, życzę tego, żeby wszędzie tam, gdzie państwo będą działać, ta działalność spotykała się z życzliwością tych, do których będzie kierowana. Wyzwania, które stoją przed Polską, Europą, światem w dziedzinie klimatu są ogromne. Wszyscy wiemy, że trzeba coś z tym zrobić, ale myślę, że tu potrzebny jest, jak we wszystkim, rozsądek. Jestem przekonany po tym, czego dzisiaj wysłuchałem, że zarówno wiedzy, zaangażowania, jak i tego rozsądku paniom nie brakuje, więc życzę sukcesów w tej działalności.

W tej chwili chciałbym już zamknąć głosowanie. Myślę, że wszyscy ci, którzy chcieli się zalogować i potwierdzić obecność, już to zrobili, zatem zamykamy to głosowanie.

Jeszcze króciutko zgłosił się do głosu panu poseł Jacek Kurzępa.

Poseł Jacek Kurzępa (PiS):

Mam prośbę.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Ale takie krótkie, żołnierskie słowa.

Poseł Jacek Kurzępa (PiS):

To żadna merytoryczna rzecz, tylko po prostu pokusa zrobienia wspólnego zdjęcia przy włączonych kamerkach, żebyśmy wszyscy mogli się zameldować, pokazać, że jesteśmy, i na Facebooku wywiesić jako komunikat, że Podkomisja pracowała.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

To, jeżeli panie mogą się jeszcze zalogować, jeśli wszyscy ci, którzy się łączą, mogą się zalogować, to bardzo proszę. Bardzo proszę panią.

Przewodnicząca MRK Sylwia Łyskawka:

To ja jeszcze skorzystam z okazji i poproszę o przesłanie tego zdjęcia również na nasze media społecznościowe, wtedy umieścilibyśmy taki post ze zdjęciem.

Przewodniczący poseł Andrzej Kryj (PiS):

Dobrze, to teraz tak zrobimy, panie z sekretariatu Komisji nam zrobią zdjęcie. Kto chciał to jest.

Jako wieloletni nauczyciel, mogę powiedzieć, że serce mi się raduje, a ten uśmiech radosny pani dyrektor chyba jest adekwatny do tego, co tutaj słyszeliśmy. Moje panie, czapki z głów przed waszą działalnością.

Dziękuję bardzo. Jeśli już wyczerpaliśmy porządek obrad, to zamykam dzisiejsze posiedzenie Podkomisji. Życzę państwu wszystkiego dobrego, bo czasy mamy niespokojne, czasy mamy trudne. Optymizmu i wszystkiego dobrego! Dziękuję bardzo.